

Posudek na bakalářskou práci

POROVNÁNÍ ČÍNSKÉ MOŘEPLAVBY S MOŘEPLAVBOU EVROPSKOU V 15. STOLETÍ

Autor práce: Petra Novotná

Vedoucí práce: Veronika Teryngerová

Studentka předložila bakalářskou práci zabývající se porovnáním čínské a evropské mořeplavby z hlediska několika zvolených kritérií (a to mocenského uspořádání, účelů a motivů, vlivu náboženství, geografických a kartografických znalostí, výstavby lodí, námořních dovedností, posádky, navigace a důsledků plaveb). Svou práci chronologicky omezila na 15. století, období, v němž rozdílly stavu mořeplavby vystupují do popředí nejzřetelněji. Zvolila si komparativní metodu a jako základnu srovnávacího procesu tvořila dosavadní literatura k danému tématu.

Práce sestává ze tří stěžejních celků. V prvním, po úvodu a představení použité literatury, nás studentka seznamuje s důvody Evropské a čínské mořeplavby a s konkrétními příklady. Ve druhém se rozepisuje o prvopočátcích mořeplavby na obou zkoumaných kontinentech a o jejím vývoji až do 14. století pro ucelenou představu o technických a navigačních znalostech a vybavením, se kterým vstupovaly oba kontinenty do tzv. Století zámořských objevů. Poslední celek tvoří samotné porovnání, které čítá osm podkapitol zabývajících se zvolenými kritérii.

Za obrovský přínos této práce považuji fakt, že studentka zde podala srovnání, které v česky psané odborné literatuře na toto téma chybí. Probrala se nesmírným množstvím materiálu a pustila se i do porovnávání technických parametrů, takže sáhla i za hranice humanitních věd. Zhotovila nejen podrobné srovnání, ale pro názornost vytvořila i obrazovou přílohu, která napomůže k lepší představě popisovaných (zejména konstrukčních) prvků a řešení, jakož i navigačních pomůcek a map. Domnívám se, že nashromáždít a především uspořádat takové množství materiálu je práce velmi záslužná.

Narazíme ale i na drobnější nedostatky. V kapitole Důvody k mořeplavbě stálo za to formulovat, že ony důvody se často prolínaly. Z příkladů, které studentka uvádí, to sice vyplyne, ale stálo by za rozvedení, jak se v např. u křížových výprav proluly hned tři ze zmíněných motivačních sil. U zhodnocení motivace ke stavbě loďstva u Číňanů, bylo možné při pojednání o válečných plavbách zmínit se o dynastii Song, za které bylo loďstvo nachystáno kvůli obraně, a také o faktu, že vysloveně invazní válečné výpravy se vedly za dynastie Yuan, což byla dynastie Mongolů- původně nájezdníků. Jinak byly čínské zámořské plavby vedeny s úmyslem navázání diplomatických a tributárních vztahů - toto v práci sice zaznělo, ale proč se snažila dynastie Yuan dobýt a připojit Japonsko, Vietnam a Javu, není dostatečně vysvětleno. U srovnání vlivu náboženství/státní ideologické doktríny na mořeplavbu chybí výstižnější formulace. U rozboru Evropy není až tolik patrný poměr moci církevní a světské v iniciování a financování zámořských výprav. U Číny chybí poznámka o silném tláčení k hierarchii plynoucí ze zásad konfucianismu. Na pozadí takového hodnotového systému by lépe vynikl problém, který Číňanům, jak se v této práci píše, přišel na tributárním systému výměny darů tak nepřekonatelný. Také mi chybělo hlasitější poukázání na vzácný paradox vlivu katolické církve na zásadní geografické znalosti na Východě. To, že se Číňané v 17. století dozvěděli, že Země je kulatá, od katolických misionářů, tedy od zástupců té samé církve, která kvůli tomuto názoru dříve upalovala na hranici, stálo alespoň za krátký komentář. V práci se vyskytují poněkud nešikovné formulace a některé znesnadňují orientaci v tom, co nám autorka chtěla sdělit.: ... *čerpala především z knižní literatury, ... "Mořeplavba představovala velkolepý přínos hlavně ohledně vědomosti jak*

nejvhodněji využívat levný zdroj energie..." (s. 13), „Písečné čluny“ měly výhodu v plochem dnu, což bránilo najetí člunu na mělčinu, ... U některých tvrzení chybí následné vysvětlení. Dočteme se, že: Zatímco tedy v Číně „zvítězil odpor proti obchodu a xenofobie“, v důsledku čehož také ustoupila ze světové scény ... (s. 28) - zde chybí alespoň poznámka o tom, proč se vůbec Čína najednou začala stavět proti obchodu a Číňané začali být xenofobní, případně se dalo odkázat na místo v práci, kde toto bude / je vysvětleno.

Celkově předloženou práci i přes výše uvedené výhrady hodnotím kladně, její slabinou se mi jeví skutečně neobratnost formulací a možná i to, že práci k dokonalosti schází jakési myšlenkové dozrání, čas na reflexi, který by studentce umožnil hlubší zamyšlení nad nalezenými poznatky a jejich obšírnější zhodnocení.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji s přihlédnutím k jejím přednostem i nedostatkům hodnocení velmi dobře.

V Praze dne 26.1.2014

Mgr. Veronika Teryngerová